

ODPOVĚDNOST PŘI SPÁCHÁNÍ DOPRAVNÍHO PŘESTUPKU ZE STRANY ZAMĚSTNANCE

JUDr. Kateřina Demová, Ph.D.,

vedoucí advokátka v Aegis Law, advokátní kancelář, s. r. o.

Dodržování dopravních předpisů je klíčovým prvkem odpovědného chování každého řidiče. Vzhledem k tomu, že řada zaměstnanců řídí motorové vozidlo (dále jen „vozidlo“) při plnění pracovních úkolů, v přímé souvislosti s ním nebo při užívání služebního vozidla pro soukromé účely, je otázka dodržování dopravních předpisů a zejména pak otázka spáchání dopravního přestupku ze strany zaměstnance zásadní také pro zaměstnavatele.

V tomto článku se proto zaměříme na základy praktického uchopení problematiky následků spáchání dopravního přestupku ze strany řidiče – zaměstnance.

S ohledem na rozsah článku se nebudeme věnovat otázkám náhrady škody způsobené na vozidle nebo na majetku třetích osob ani otázkám náhrady újmy na zdraví, ke které dojde v souvislosti s užíváním vozidla, např. při dopravní nehodě.

KLÍČOVÉ POJMY

Ke správnému porozumění dané problematiky je důležité seznámit se zejména s následujícími pojmy: přestupek, resp. dopravní přestupek, provozovatel vozidla a dopravní nehoda.

Přestupek

Přestupkem je podle § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. Pojem „**dopravní přestupek**“ žádný právní předpis nedefinuje, pro účely tohoto článku budeme tímto pojmem označovat přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích uvedené v § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“).

PŘÍKLAD 1

K dopravním přestupkům patří např. překročení nejvyšší dovolené rychlosti o 10 km/h, nedání přednosti v jízdě či porušení zákazu zastavení.

Provozovatel vozidla

Provozovatelem vozidla je podle § 2 písm. b) zákona o silničním provozu vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel **zapsána v registru silničních vozidel**. Právě na provozovateli vozidla ve většině případů závisí, kdo vozidlo řídí.

PŘÍKLAD 2

Provozovatelem služebního vozidla může být např. zaměstnavatel jako vlastník vozidla.

PŘÍKLAD 3

Pokud zaměstnanec používá soukromé vozidlo ke služebním účelům, je typicky provozovatelem vozidla sám zaměstnanec či jeho rodinný příslušník nebo jiná osoba zaměstnanci blízká.

Z důvodu rozsahu tohoto článku budeme za provozovatele služebního vozidla považovat zaměstnavatele. V praxi je však běžné, že si zaměstnavatelé vozidla, která využívají při své činnosti, často pronajímají. Může se jednat o pronájem krátkodobý, ale v praxi se spíše setkáváme s dlouhodobým pronájmem vozidel, tzv. **operativním leasingem**. V případě operativního leasingu je provozovatelem vozidla obvykle společnost, která vozidlo pronajímá, a zaměstnavatel se uzavřením smlouvy o operativním leasingu provozovatelem vozidla nestává. Proto jsou následky případného spáchání dopravního přestupku ze strany řidiče – zaměstnance obvyklou součástí smluv o operativním leasingu – nájemce (tj. zaměstnavatel) se zpravidla zavazuje uhradit pronajímateli (tj. společnosti, která vozidlo pronajímá) nejen sankci uloženou pronajímateli jako provozovateli vozidla z důvodu spáchání dopravního přestupku (viz níže), ale také náklady s tím spojené.

Dopravní nehoda

Dopravní nehoda je v § 47 odst. 1 zákona o silničním provozu definována jako událost v provozu na pozemních komunikacích, např. havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k **usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku** v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.

PŘÍKLAD 4

Dopravní nehodou může být např. situace, kdy dojde ke srážce vozidel proto, že jeden z řidičů nedal přednost v jízdě, přičemž na vozidle viníka dopravní nehody dojde k poškození předního nárazníku a na druhém vozidle dojde k poškození levých předních dveří.

ZAMĚSTNANEC V ROLI ŘIDIČE

Řídit vozidlo, ať už se jedná o nákladní automobil, autobus, osobní automobil či motocykl, může zaměstnanec v rámci různých situací.

Typickou skupinou řidičů – zaměstnanců jsou **řidiči z povolání**. Řidiči z povolání jsou zejména zaměstnanci, kteří řídí vozidlo v pracovněprávním vztahu a u nichž je řízení vozidla druhem práce sjednaným v pracovní smlouvě, jak stanoví § 87 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu.

PŘÍKLAD 5

Klasickým příkladem řidiče z povolání je zaměstnanec se sjednaným druhem práce řidič taxislužby, řidič autobusu městské hromadné dopravy nebo řidič kamionové dopravy.

Zaměstnanci však často v rámci výkonu své práce řídí vozidla, i když tuto činnost nemají sjednanou jako druh práce v pracovní smlouvě. V praxi je tato skupina řidičů často označována jako **řidiči referenti**.

PŘÍKLAD 6

Mezi řidiče referenty patří např. obchodní zástupci, kteří v rámci výkonu svého zaměstnání často cestují přidělenými služebními vozidly.

PŘÍKLAD 7

Takovým zaměstnancem může být např. ale i zaměstnanec vykonávající práce na pobočce zaměstnavatele, který je několikrát za měsíc vyslán na pracovní cestu do centrály zaměstnavatele nacházející se v jiném městě a pro účely těchto pracovních cest používá se souhlasem zaměstnavatele své soukromé vozidlo.

V současné době je poměrně běžným benefitem, že zaměstnavatel umožní zaměstnanci **soukromé využití služebního vozidla**, a to zpravidla na základě písemné dohody o užívání služebního vozidla k soukromým účelům uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. V praxi pak tato dohoda často odkazuje na vnitřní předpisy zaměstnavatele, které obsahují podrobná pravidla týkající se užívání služebních vozidel.

Jak si dále ukážeme, z hlediska odpovědnosti za dopravní přestupek tak proto pro zaměstnavatele jako provozovatele služebního vozidla může být zásadní také situace, kdy ke spáchání dopravního přestupku dojde právě v případě využití služebního vozidla k soukromým účelům zaměstnance.

PŘÍKLAD 8

Ke spáchání dopravního přestupku při použití služebního vozidla, které zaměstnanec se souhlasem zaměstnavatele používá pro soukromé účely, tak může dojít např. v případě, kdy zaměstnanec ve svém volném čase řídí služební vozidlo během rodinného víkendového výletu.

ODPOVĚDNOST ZAMĚSTNANCE – ŘIDIČE ZA DOPRAVNÍ PŘESTUPEK

Předně je třeba uvést, že odpovědnost za spáchání dopravního přestupku **nese na prvním místě řidič**, tedy v našem případě zaměstnanec, a to ať už se jedná o služební, nebo soukromé užití vozidla zaměstnancem. Pouze v případech stanovených právními předpisy, kdy není totožnost řidiče zjištěna, může být k odpovědnosti povolán provozovatel vozidla (viz níže).

PŘÍKLAD 9

Pan Novák je řidičem z povolání, konkrétně řidičem nákladního automobilu převážejícího stavební materiál. Při plnění svých pracovních úkolů spáchá dopravní přestupek tím, že za jízdy drží v ruce mobilní telefon, ze kterého telefonuje, a z tohoto důvodu je zastaven policejní hlídkou. Pan Novák odmítne uhradit pokutu na místě a v následném přestupkovém řízení je mu uložena pokuta ve výši 5 000 Kč podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 1 a odst. 5 písm. c) zákona o silničním provozu.

PŘÍKLAD 10

Paní Černá vykonává práci mzdové účetní ve Zlíně. Její zaměstnavatel ji vyšle na pracovní cestu, v jejímž rámci se má zúčastnit školení pro mzdové účetní v Brně. Paní Černá pro

účely této pracovní cesty použije se souhlasem zaměstnavatele své soukromé vozidlo. Při zpáteční cestě ze školení velmi spěchá, aby stihla večerní návštěvu kina. Nedbá proto pravidel silničního provozu a překročí nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec o 35 km/h. Z tohoto důvodu je zastavena policejní hlídkou. Na místě uhradí paní Černá pokutu ve výši 3 500 Kč uloženou podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 a odst. 7 písm. c) zákona o silničním provozu.

PŘÍKLAD 11

Pan Studený vykonává práci HR manažera. Jako benefit využívá své služební vozidlo k soukromým účelům, a to na základě dohody o užívání služebního vozidla k soukromým účelům uzavřené mezi panem Studeným a jeho zaměstnavatelem. Pan Studený se svou rodinou o víkendech rád podniká různé výlety, a to právě přiděleným služebním vozidlem. Při jedné ze svých cest zavítá rodina pana Studeného do Prahy, kde má však pan Studený obtíže nalézt vhodné parkovací místo, a tak neoprávněně zaparkuje na parkovacím místě vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením. K jeho smůle je však svědkem spáchání tohoto dopravního přestupku okolo procházející strážník městské policie, který mu na místě uloží pokutu ve výši 2 500 Kč podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 11 a odst. 7 písm. c) a § 124 odst. 13 zákona o silničním provozu.

Ve všech těchto případech je **povinen pokutu za spáchání dopravního přestupku uhradit zaměstnanec**. Tuto povinnost nelze přenést na zaměstnavatele. I v případě, že zaměstnanec na místě odmítne pokutu uhradit, jako to učinil pan Novák v příkladu 9, pokračuje přestupkové řízení, které je však stále vedeno vůči pachateli dopravního přestupku, tedy vůči zaměstnanci.

V případě, že by **zaměstnavatel půjčil zaměstnanci peníze** na uhrazení uložené pokuty, řídil by se tento vztah občanskoprávními předpisy, nikoliv pracovněprávními předpisy, a to i kdyby zaměstnanec spáchal dopravní přestupek při plnění svých pracovních úkolů; zaměstnanec by byl povinen tuto částku zaměstnavateli vrátit, pokud se se zaměstnavatelem nedohodl jinak¹.

O případném **přenesení pokuty uložené zaměstnanci na zaměstnavatele**, tedy o náhradě pokuty zaplacené zaměstnancem ze strany zaměstnavatele by však bylo možné uvažovat např. v případě, kdy by zaměstnavatel donutil zaměstnance užít vozidlo technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích z důvodu nebezpečné závady, např. vozidlo s opotřebovanými pneumatikami s odhalenými nosnými vrstvami², přestože byl zaměstnavatel zaměstnancem na tuto závadu předem upozorněn. Pro úplnost je třeba dodat, že **zaměstnavatel – provozovatel vozidla** se jako právnická nebo podnikající fyzická osoba **sám dopustí přestupku** podle § 125d odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu tím, že přikáže nebo dovolí, aby bylo v provozu na pozemních komunikacích použito vozidlo, které je technicky nezpůsobilé³. V takovém případě hrozí zaměstnavateli – provozovateli vozidla pokuta od 10 000 Kč do 100 000 Kč.

Obecně je však třeba apelovat na zaměstnavatele a zaměstnance, aby **vozidla technicky nezpůsobilá k provozu** neužívali, a to nejen z důvodu předejití uložení pokuty, ale zejména z důvodu ochrany života a zdraví a majetku účastníků dopravního provozu.

¹ Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. prosince 2014, sp. zn. 21 Cdo 385/2014.

² V takovém případě by se zaměstnanec jako řidič tohoto technicky nezpůsobilého vozidla dopustil dopravního přestupku podle § 125c odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o silničním provozu. Závada spočívající v opotřebování pneumatik odhalující nosné vrstvy je jako nebezpečná závada definována v § 4a odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 82/2012 Sb., o provádění kontrol technického stavu vozidel a jízdních soupřav v provozu na pozemních komunikacích (vyhláška o technických silničních kontrolách).

³ Tj. nesplňující podmínky stanovené zákonem č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

ODPOVĚDNOST PROVOZOVATELE VOZIDLA PŘI DOPRAVNÍM PŘESTUPKU ZAMĚSTNANCE – ŘIDIČE

Jak bylo uvedeno výše, v první řadě je za spáchání dopravního přestupku odpovědný řidič vozidla, tedy v našem případě zaměstnanec, který dopravní přestupek spáchal. V právním řádu jsou však předvídány situace, kdy může být za dopravní přestupek spáchaný ze strany řidiče shledán odpovědným provozovatel vozidla, byť sám vozidlo neřídil a dopravní přestupek nespáchal. Hovoříme o tzv. objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla. **Odpovědnost provozovatele vozidla** je však pouze **podpůrná**, primární je vždy odpovědnost řidiče.

Provozovatel vozidla je podle § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu povinen **zajistit, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích** stanovená zákonem silničním provozu.

Přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu

V případě, že provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu **ne** **zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích** stanovená zákonem o silničním provozu, dopustí se přestupku podle § 125f zákona o silničním provozu.

Za tento přestupek je však provozovatel vozidla odpovědný pouze **při splnění všech následujících podmínek**:

1. porušení pravidel provozu na silničních komunikacích bylo **zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku** používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o **neoprávněné zastavení nebo stání**,
2. porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích **vykazuje znaky přestupku** podle zákona o silničním provozu,
3. porušení pravidel provozu na pozemních komunikacích **nemá za následek dopravní nehodu**.

PŘÍKLAD 12

Uvedená odpovědnost provozovatele vozidla by tak mohla nastat např. v případě, kdy při řízení služebního vozidla ze strany zaměstnance bude změřeno překročení nejvyšší dovolené rychlosti prostřednictvím tzv. stacionárního (pevného) radaru v obci.

Z výše uvedeného vyplývá, že jde spíše o „mírnější“ dopravní přestupky, u nichž je jednoznačně prokázáno, že byla **porušena pravidla silničního provozu**, ale je velmi **obtížné identifikovat řidiče**, tedy konkrétního pachatele dopravního přestupku. Důležité je také zdůraznit, že se nejedná o dopravní přestupky, jejichž následkem byla způsobena dopravní nehoda – v takovém případě by se plně uplatnila individuální odpovědnost řidiče – zaměstnance za spáchání dopravního přestupku, a to z důvodu společenského zájmu na potrestání viníka nehody.

Pro určení výše pokuty za přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu se použije rozmezí pokuty pro dopravní přestupek spáchaný ze strany řidiče, **maximální výše pokuty však činí 10 000 Kč** (výjimkou jsou případy, kdy je ukládána pokuta za více dopravních přestupků projednaných ve společném řízení). Uvedenou pokutou je tak postihována odpovědnost provozovatele vozidla za nevhodný výběr řidiče vozidla.

Provozovatel vozidla se může odpovědnosti zprostit tím, že prokáže, že nastaly události specifikované zákonem o silničním provozu, které provozovateli vozidla reálně znemožnily ovlivnit užití vozidla, tj. v době před spácháním dopravního přestupku:

- bylo vozidlo odcizeno nebo byla odcizena tabulka s přidělenou státní poznávací značkou vozidla,

- provozovatel vozidla podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel, které bylo následně vyhověno.

Pokud bylo zahájeno řízení o přestupku provozovatele vozidla, tak již **nelze zahájit přestupkové řízení proti řidiči – pachateli dopravního přestupku** s výjimkou, kdy se provozovatel zproští odpovědnosti, jak bylo uvedeno výše.

PŘÍKLAD 13

V případě, kdy bude provozovatelem vozidla zaměstnavatel, bude se přestupkové řízení pro spáchání přestupku provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu vést proti zaměstnavateli.

PŘÍKLAD 14

Pokud by zaměstnanec pro účely pracovní cesty použil se souhlasem zaměstnavatele své soukromé vozidlo, jehož je provozovatelem, vedlo by se přestupkové řízení pro spáchání přestupku provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu proti zaměstnanci.

Výzva provozovateli vozidla podle § 125h zákona o silničním provozu

Pokud je možné uložit za dopravní přestupek pokutu příkazem na místě (dříve se používal pojem „uložit blokovou pokutu“), předchází přestupkovému řízení o uložení pokuty za spáchání přestupku provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu zaslání **výzvy provozovateli vozidla podle § 125h zákona o silničním provozu**.

PŘÍKLAD 15

Pokutu příkazem na místě je možné uložit např. při překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 20 km/h, a to podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 a odst. 7 písm. c) zákona o silničním provozu.

Výzva musí **obsahovat** popis skutku s označením místa a času spáchání a označení dopravního přestupku, jehož znaky skutek vykazuje. V rámci této výzvy správní orgán také vyzve provozovatele vozidla k **uhrazení určené částky** podle sdělených platebních údajů do uplynutí doby splatnosti, která činí 30 dnů ode dne doručení výzvy.

Určená částka je zpravidla stanovena ve výši jedné poloviny dolní hranice sazby pokuty, kterou lze uložit příkazem na místě za dopravní přestupek spáchaný řidičem. Pokud provozovatel vozidla **určenou částku včas uhradí**, správní orgán pak věc odloží a následně nedojde k zahájení přestupkového řízení ani vůči řidiči ani vůči provozovateli vozidla.

Dále správní orgán v rámci výzvy provozovatele vozidla informuje o tom, že místo uhrazení určené částky může provozovatel vozidla správnímu orgánu písemně **sdělit údaje o totožnosti řidiče**. Pokud provozovatel vozidla sdělí údaje o totožnosti řidiče, správní orgán následně pokračuje v šetření přestupku.

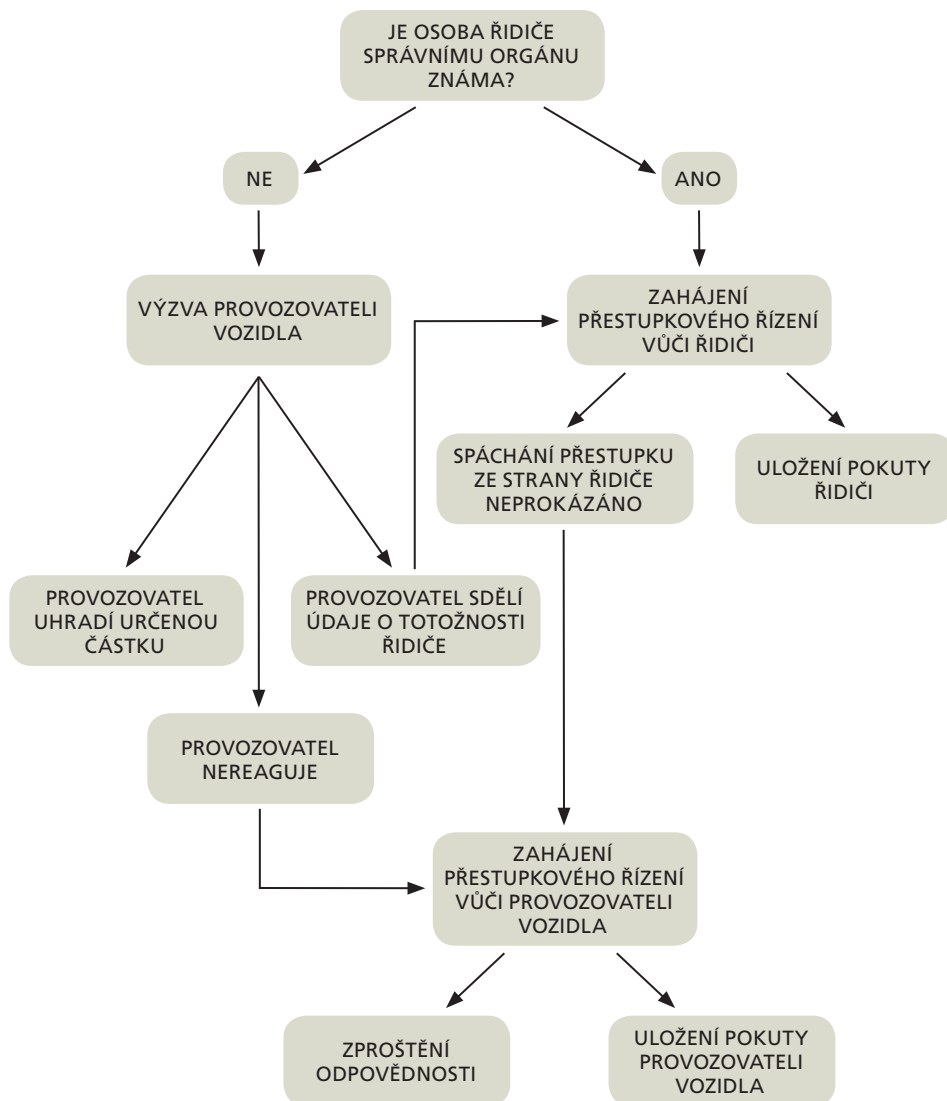
Postup správního orgánu

Pojďme si tedy ukázat postup správního orgánu (konkrétně obecního úřadu obce s rozšířenou působností) v případě, kdy bude změřeno překročení nejvyšší dovolené rychlosti prostřednictvím tzv. stacionárního (pevného) radaru v obci, kdy osoba řidiče nebude ztotožněna na místě:

- správní orgán vede **šetření, kdo se jako řidič dopustil uvedeného dopravního přestupku**;
- pokud je správnímu orgánu **osoba řidiče známa** nebo je zřejmá z podkladů pro zahájení přestupkového řízení, pak zahájí přestupkové řízení proti řidiči;

- v opačném případě správní orgán pokračuje v šetření dopravního přestupku s tím, že pokud za přestupek lze uložit pokutu příkazem na místě (tedy např. v případě výše uvedeného překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 20 km/h), zašle provozovateli vozidla **výzvu podle § 125h zákona o silničním provozu**;
- **provozovatel vozidla** pak může **na výzvu zareagovat** následovně:
 - může nejpozději v den splatnosti **uhradit částku určenou ve výzvě** a správní orgán pak věc odloží, a nedojde tedy k zahájení přestupkového řízení ani vůči řidiči ani vůči provozovateli vozidla, věc tedy bude skončena;
 - místo uhrazení určené částky může provozovatel vozidla ve lhůtě splatnosti **sdělit správnímu orgánu údaje o totožnosti řidiče** vozidla v době spáchání dopravního přestupku, tedy poskytnout správnímu orgánu důkazy potřebné ke stíhání řidiče – pachatele dopravního přestupku a správní orgán následně pokračuje v šetření přestupku;
 - provozovatel vozidla **na výzvu nezareaguje**, tj. nezaplatí (včas) určenou částku, ani (včas) nesdělí správnímu orgánu údaje o totožnosti řidiče vozidla, což povede k pokračování v šetření dopravního přestupku ze strany správního orgánu;
- **správní orgán** poté, co provedl nezbytné kroky ke zjištění totožnosti řidiče – pachatele dopravního přestupku, **vyhodnotí skutečnosti zjištěné v rámci šetření**. Následně:
 - **zahájí přestupkové řízení proti řidiči**, nebo
 - **věc odloží**, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení přestupkového řízení proti řidiči, zejména tedy nezjistil totožnost řidiče;
- pokud správní orgán věc odloží, protože nezjistil totožnost řidiče, nebo řidiči obviněnému z přestupku nebylo spáchání dopravního přestupku prokázáno, **zahájí řízení o přestupku provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu**;
- pokud se provozovatel vozidla **nezprostí odpovědnosti**, správní orgán rozhodne o tom, že byl spáchán přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu a **uloží provozovateli vozidla pokutu**.

Výše uvedený postup také zjednodušeně znázorňuje toto schéma:

Pro úplnost je třeba dodat, že proti uložení pokuty se jak řidič, tak provozovatel vozidla mohou bránit **oprávněnými prostředky**, z důvodu rozsahu článku se však touto problematikou dále zabývat nebudeme.

Lze tedy shrnout, že odpovědnost provozovatele vozidla má do jisté míry **preventivní funkci**, což také vyplývá z judikatury Ústavního soudu: „*Zatímco subjektivní odpovědnost řidiče za přestupek je následkem jeho protiprávního jednání, objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt [pozn. aut.: nyní se místo označení „správní delikt provozovatele vozidla“ používá označení „přestupek provozovatele vozidla“] je výrazem jeho širší odpovědnosti jako vlastníka vozidla, resp. osoby, která vozidlo se souhlasem jeho vlastníka provozuje. Zákon může stanovit provozovateli vozidla **povinnosti k zajištění účinné regulace silničního provozu**, kterou si vyžaduje masivní využívání motorových vozidel, s nímž*

jsou přirozeně spojena některá nebezpečí pro životy, zdraví a majetek lidí. Každý, kdo se rozhodne opatřit si vozidlo, si musí být těchto povinností vědom.⁴

Modelové situace

Podívejme se nyní, jak se výše uvedená pravidla uplatní při následujících modelových situacích.

PŘÍKLAD 16

Pan Rychlý vykonává práci obchodního ředitele v Hradci Králové. Jako benefit využívá své služební vozidlo k soukromým účelům, a to na základě dohody o užívání služebního vozidla k soukromým účelům uzavřené mezi panem Rychlým a jeho zaměstnavatelem. Jako provozovatel vozidla je v registru silničních vozidel zapsán zaměstnavatel pana Rychlého.

Jedno páteční odpoledne pan Rychlý po skončení práce spěchá domů, aby se mohl co nejdříve zúčastnit grilování s přáteli. Nedbá proto pravidel silničního provozu a na stacionárním radaru při průjezdu obcí je mu naměřeno překročení nejvyšší dovolené rychlosti o 25 km/h. Z fotografie pořízené stacionárním radarem však není zřejmé, kdo vozidlo řídil, neboť je obraz rozmazaný.

Správní orgán proto zašle zaměstnavateli jako provozovateli vozidla výzvu k uhrazení určené částky ve výši 1 250 Kč podle § 125h ve spojení s § 125c odst. 1 písm. f) bodem 3 a odst. 7 bodem c) zákona o silničním provozu s tím, že v rámci uvedené výzvy je zaměstnavatel poučen, že může správnímu orgánu sdělit údaje o totožnosti řidiče.

Zaměstnavatel uhradí určenou částku v době splatnosti, správní orgán proto věc odloží. Pan Rychlý tak nebude za dopravní přestupek stíhán jako řidič a ani zaměstnavatel nebude stíhán za přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu.

PŘÍKLAD 17

Stejně okolnosti jako v příkladu 16, tentokrát však zaměstnavatel ve lhůtě splatnosti určené částky uvedené ve výzvě sdělí správnímu orgánu údaje o totožnosti pana Rychlého. Správní orgán následně zahájí vůči panu Rychlému přestupkové řízení o spáchání dopravního přestupku. Panu Rychlému pak uloží pokutu ve výši ve výši 7 000 Kč podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3 a odst. 5 písm. c) zákona o silničním provozu.

Vzhledem k tomu, že za dopravní přestupek byla uložena pokuta panu Rychlému, nebude zaměstnavatel stíhán za přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu.

PŘÍKLAD 18

Stejně okolnosti jako v příkladu 16, tentokrát však zaměstnavatel na výzvu nijak neza-reaguje. Správní orgán tedy nebude mít k dispozici údaje nutné k určení totožnosti pana Rychlého – řidiče vozidla a v následujícím řízení rozhodne o tom, že byl spáchán přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o pozemních komunikacích a uloží zaměstnavateli – provozovateli vozidla pokutu ve výši 7 000 Kč.

⁴ Viz nálezn Ústavního soudu České republiky ze dne 16. května 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16. Zvýraznění provedeno autorkou – red. pozn.

Vymáhání náhrady po zaměstnanci

Pokud provozovatel vozidla – zaměstnavatel uhradí určenou částku, resp. pokutu, může se domáhat její náhrady po řidiči – zaměstnanci jako pachateli přestupku, a to jako **náhrady škody**⁵.

V každém případě je však třeba upozornit na to, že částku požadovanou k náhradě **není zaměstnavatel oprávněn jednostranně započíst** na mzdu, plat, odměnu z dohody a náhradu mzdy nebo platu zaměstnance. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu: „Zaměstnavatel je oprávněn započíst svou pohledávku na náhradu škody proti pohledávce zaměstnance na mzdu, plat, odměnu z dohody a náhradu mzdy nebo platu a provést srážku (srážky) ze mzdy za účelem uspokojení svého nároku na náhradu škody **jen na základě dohody o srážkách ze mzdy uzavřené se zaměstnancem.**“⁶

V praxi často zaměstnavatelé o obdržení výzvy podle § 125h zákona o silničním provozu informují zaměstnance, kterému bylo služební vozidlo svěřeno, a dohodnou se s ním, že zaměstnanec nahradí zaměstnavateli úhradu určené částky na základě dohody o srážce ze mzdy. Pokud k takové dohodě nedojde, přistupují zaměstnavatelé k oznámení údajů o totožnosti zaměstnance – řidiče správnímu orgánu. Rozhodně je však třeba zaměstnavatelům doporučit, aby výzvu správního orgánu neignorovali. Rovněž pokutu uloženou zaměstnavateli jako provozovateli vozidla za spáchání přestupku podle § 125f zákona o silničním provozu lze zaměstnanci strhnout ze mzdy, platu, odměny z dohody a náhrady mzdy nebo platu pouze na základě dohody o srážce ze mzdy.

Podle požadavku zaměstnavatele však zaměstnanec může zaměstnavateli požadovanou částku uhradit např. také **v hotovosti nebo bezhotovostně** převodem na účet zaměstnavatele.

Z důvodu určité prevence zaměstnavatelé na **osobní povinnost řidiče – zaměstnance uhradit pokuty** za dopravní přestupky upozorňují např. v rámci vnitřních předpisů o užívání služebních vozidel. Obvyklou součástí dohody o užívání služebního vozidla k soukromým účelům uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem je rovněž závazek zaměstnance uhradit všechny pokuty, které budou uloženy v souvislosti s užíváním služebního vozidla. V této souvislosti je však třeba poukázat na to, že tento závazek uvedený v dohodě o užívání služebního vozidla k soukromým účelům nemůže sloužit jako podklad pro provedení srážky ze mzdy, ale i v tomto případě je nutné uzavřít se zaměstnancem dohodu o srážkách ze mzdy.

KÁZEŇSKÝ POSTIH ZAMĚSTNANCE

Spáchání dopravního přestupku může být rovněž považováno za porušení povinností zaměstnancem při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, neboť **povinností zaměstnance při řízení vozidla je rovněž dodržování pravidel silničního provozu.**

To vyplývá také z judikatury Nejvyššího soudu, který posuzoval případ zaměstnance vykonávajícího práci obchodního referenta a uvedl, že tento zaměstnanec byl na služební cestě „též povinen dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, jakož i dodržovat **ostatní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, pokud s nimi byl řádně seznámen** [srov. § 301 písm. c) zák. práce]. Takovým právním předpisem vztahujícím se **k jeho práci řidiče služebního automobilu (která je „akcesorickou“ součástí jeho práce podle pracovní smlouvy) je nepochybně zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu.** Tento

⁵ Pro úplnost je třeba uvést, že pokud bylo vozidlo použito pro služební účely, řídí se povinnost nahradit škodu zákoníkem práce. Jestliže však bylo vozidlo použito pro soukromé účely, postupuje se při náhradě škody podle občanského zákoníku. Podle dané právní úpravy pak tedy bude třeba postupovat a zkoumat splnění podmínek pro náhradu škody.

⁶ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. května 2019, sp. zn. 21 Cdo 238/2019. *Zvýraznění provedeno autorkou – red. pozn.*

*zákon ukládal každému (tedy **včetně řidičů bez ohledu na to, zda je řízení hlavní náplní jejich pracovního poměru**) povinnost chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, přičemž své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu (§ 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. o silničním provozu).“⁷*

V návaznosti na povahu a okolnosti spáchaného dopravního přestupku tedy nelze vyloučit ani **postihnutí zaměstnance kázeňsky**, tedy např. předáním vytýkácího dopisu či ukončením pracovního poměru výpovědí.

ZÁVĚR

Z výše uvedeného je zřejmé, že spáchání dopravního přestupku ze strany řidiče – zaměstnance nemusí v určitých případech vést pouze k uložení pokuty danému řidiči jako pachateli dopravního přestupku. V určitých případech může spáchání dopravního přestupku ze strany řidiče – zaměstnance vyústit až k uložení pokuty zaměstnavateli jako provozovateli vozidla.

Jak bylo také uvedeno, v případě, kdy byla z důvodu spáchání dopravního přestupku ze strany řidiče – zaměstnance zaměstnavateli uložena k uhrazení určená částka nebo pokuta, není možné, aby zaměstnavatel tuto částku strhl zaměstnanci jednostranně ze mzdy. Vždy je nutné uzavřít dohodu o srážkách ze mzdy.

⁷ Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 8. 2015, sp. zn. 21 Cdo 5306/2014. *Zvýraznění provedeno autorkou – red. pozn.*